

گفت‌وگوی اختصاصی کیهان با رئیس‌جمهور ترکیه

عمر رژیم‌های دیکتاتوری در خاورمیانه به پایان رسیده است

رئیس‌جمهور ترکیه شامگاه دوشنبه در دیداری صمیمی و نیم‌ساعته، به سؤالات خبرنگار کیهان درباره مسائل منطقه‌ای و همچنین برخی موضوعات داخلی ترکیه پاسخ گفت.

عبدالله گل در پاسخ به این سؤال که «پیام جهانی سفر یک هیئت بلندپایه اقتصادی ترک به تهران چیست؟» از مصمم بودن ایران و ترکیه برای ارتقای روابط اقتصادی خبر داد و این امر را زیربنای و لازمه ارتقای همکاری‌های سیاسی دانست. رئیس‌جمهور ترکیه تصریح کرد: «ایران و ترکیه دو کشور همسایه و قدرتمند منطقه هستند که این قدرت در ابعاد اقتصادی و سیاسی قابل مشاهده است. اگر روابط اقتصادی ما مطلوب نباشد، نشان دهنده آن است که روابط سیاسی نیز در سطح مطلوبی نیست.»

رئیس‌جمهور ترکیه در ادامه سخنان خود با ارائه مثالی منظور خود را دقیق‌تر توضیح داد. وی به روابط آلمان و فرانسه به عنوان دو قدرت بزرگ سیاسی - اقتصادی قاره اروپا اشاره کرد و با توجه به جایگاه والای تهران و آنکارا در خاورمیانه این پرسش را مطرح کرد که «چرا حجم تجارتی که بین دو کشور آلمان و فرانسه است، چه از نظر سطح و چه از نظر تنوع، بین ایران و ترکیه نباشد؟»

عبدالله گل تأکید کرد که «اگر سطح روابط اقتصادی ایران و ترکیه ارتقاء نیابد، نشانگر وجود یک سری موانع است و با وجود چنان موافقی دیگر نیازی نیست کشورهای دیگر ما را تحریم کنند. وقتی ما نمی‌توانیم از ظرفیت‌های فراوان اقتصادی خود بهره ببریم، در واقع خودمان داریم خودمان را تحریم می‌کنیم. بنابراین، مسئولان دو کشور پس از گفت‌وگوهایی در این

باره، تصمیم گرفته‌اند که سطح مبادلات خود را ابتدا به ۱۰ میلیارد دلار و در مرحله بعد به ۲۰ میلیارد دلار و نهایتاً به ۳۰ میلیارد دلار برسانند.»

خبرنگار کیهان با اشاره به اینکه از زمان روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه تاکنون روابط اقتصادی ایران و ترکیه ۱۰ برابر شده است، از ارتباط میان این دو رویداد پرسید که رئیس‌جمهور ترکیه با تأیید این رابطه اضافه کرد: «البته هم اکنون از ۱۰ میلیارد دلار رابطه اقتصادی کنونی، هفت میلیارد دلار به حوزه انرژی اختصاص دارد، و ما می‌خواهیم جنس روابط را بسیار متنوع‌تر کنیم تا یک رقابت شیرین نیز میان شرکت‌های ایرانی و ترک به وجود آید. این امر باعث تأثیرگذاری بیشتر شرکتهای تجاری دو طرف و افزایش کیفیت تولیدات آنها نیز خواهد شد.»

وی حذف سیاست‌های اشتباه بوروکراتیک، اصلاح و نهایتاً حذف تعرفه‌های گمرکی و ایجاد دروازه‌های مرزی بیشتر میان دو کشور را از جمله برنامه‌های دولت‌های تهران و آنکارا برای آینده نزدیک اعلام کرد.

خبرنگار کیهان در ادامه درباره تحولات اخیر منطقه به ویژه انقلاب‌های مصر و تونس سؤالاتی کرد که عبدالله گل در پاسخ گفت: «کشورهای اسلامی به ویژه کشورهای خاورمیانه شاهد تحولات تاریخی و ریشه‌ای هستند. در سایه گسترش ارتباطات، مردم به سرعت از تغییراتی که در دیگر کشورها به وقوع می‌پیوندد خبردار می‌شوند. امروزه نمی‌توان با رژیم‌های توتالیتر بر مردم حکومت کرد. حکومت‌هایی که به مطالبات مردم و جوانان خود توجه نمی‌کنند، طبیعتاً کارشان سخت خواهد بود و لذا این اتفاقاتی که افتاده، جای تعجب ندارد. من در سال ۲۰۰۳ در اجلاس سازمان کنفرانس اسلامی در تهران گفتم که هر کسی باید به داخل کشور خود نظمی ببخشد و همه یک سری اصلاحات ریشه‌ای سیاسی و اقتصادی انجام بدهند.»

رئیس‌جمهور ترکیه در پاسخ به سؤالی درباره نقش اسلام در تحولات اخیر خاورمیانه گفت: «باید توجه داشت که تمامی این ملت‌ها مسلمان هستند. مصر از نظر تمدن و فرهنگ اسلامی مرکز مهمی در دنیای اسلام است؛ تونس نیز همچنین. بنابراین، نماز خواندن مردم در میدان التحریر مصر یا پخش آذان از تلویزیون تونس

نشانه‌های بیگانه‌ای نیستند؛ اینها ارزش‌های این جوامع هستند. مردم حقوق و آزادی‌های اساسی خود و نیز عدالت را در این کشور مطالبه می‌کنند و خواهان اصلاح اشتباهات گذشته دولت‌های این کشورها هستند.»

خبرنگار کیهان تحلیل عبدالله گل از انفجار خط لوله انتقال گاز مصر به رژیم صهیونیستی را خواستار شد که رئیس‌جمهور ترکیه تأکید کرد، چنین حرکتی نشان‌دهنده ناراضی مردم مصر از سیاست خارجی دولت پیشین خود به ویژه در قبال فلسطین است. وی افزود: «مسئله فلسطین محدود به فلسطینیان نیست بلکه مسئله تمام اعراب و مسلمانان جهان است.»

خبرنگار کیهان به رئیس‌جمهور ترکیه گفت: «برخی نهادها و رسانه‌های غربی از جمله شورای روابط خارجی آمریکا این تحلیل را ارائه کرده‌اند که حزب عدالت و توسعه ادامه‌دهنده راه مصطفی کمال آتاتورک است و اگر او می‌خواست راه سکولاریسم را پییماید، امروز عدالت و توسعه این کار را می‌کند؛ یا اینکه برخی معتقدند اصلاحاتی که در ترکیه در حال انجام است، بخشی از تلاش آنکارا برای پیوستن به اتحادیه اروپاست.» رئیس‌جمهور ترکیه

ضمن رد این تحلیل‌ها تأکید کرد اصلاحاتی که در ترکیه در حال انجام است، بیشتر در ارتباط با حقوق و آزادی‌های اساسی مردم، تحکیم آزادی‌های دموکراتیک و مانند آن است. ما می‌خواهیم مردم مؤمن بتوانند بر اساس اصول دینی و اعتقادی خود آزادانه زندگی کنند.»

خبرنگار کیهان در ادامه با اشاره به تغییراتی که در سیاست خارجی ترکیه رخ داده، به این شعار سازمان پیمان آتلانتیک شمالی اشاره کرد

که «ترکیه بال‌های ناتو است» و پرسید آیا آنکارا همچنان این عنوان را برای خود می‌پذیرد یا خیر؟ عبدالله گل ضمن اشاره به همکاری‌هایی که کشورش پیش از این با ناتو داشته تلویحاً این کار کرد «فدایی بودن آنکارا برای ناتو در دوره جنگ سرد» را تأیید کرد اما بلافاصله افزود که «تمامی سازمان‌ها با توجه به تحولات زمان دچار دگرگونی می‌شوند. ترکیه نه ژاندارم کسی خواهد بود، نه فدایی کسی؛ بلکه بر اساس یک سری اصول تعیین شده، سیاست‌های خود را پیش می‌برد.»

رئیس‌جمهور ترکیه در پاسخ به سؤالی در رابطه با موضع کشورش درباره رژیم صهیونیستی گفت: «وقتی ما سیاست‌ها و رفتار غلط

اسرائیل را می‌بینیم در قبال آن واکنش نشان می‌دهیم و اگر این رفتار ادامه یابد، ما نیز به واکنش‌های خود ادامه خواهیم داد. ما هیچ وقت از رفتارهای ناصحیح چشم‌پوشی نخواهیم کرد.»

کیهان در ادامه به انتقادات اخیر «نجم‌الدین اربکان» رهبر حزب اسلام‌گرای رفاه از حزب عدالت و توسعه اشاره کرد و نظر عبدالله گل را درباره سخنان اربکان خواستار شد که رئیس‌جمهور ترکیه پس از لحظاتی مکث و خنده گفت: «اربان رهبر یک حزب سیاسی است و من هر چند موسس حزب عدالت و توسعه هستم، اما پس از رئیس‌جمهور شدن از حزب بیرون آمدم. رئیس‌جمهور باید طبق قانون اساسی فرای احزاب و بی‌طرف

باشد.» خبرنگار کیهان با اشاره به تغییرات اخیر قانون اساسی ترکیه از جمله کاهش قدرت نهادهای لائیک و اعطای آزادی‌های سیاسی - مذهبی به مردم، از برنامه حزب عدالت و توسعه برای انتخابات سال جاری مجلس ترکیه پرسید که عبدالله گل در پاسخ گفت: «ما در آینده انتخابات مجلس پیش‌رو داریم و آرزویمان تغییر قانون اساسی ترکیه پس از انتخابات است، ما آن قانون اساسی را می‌خواهیم که کمتر محدودکننده بوده و حقوق و آزادی‌های اساسی افراد را تضمین کند.»

عبدالله گل در پایان با تشکر از کیهان، این روزنامه را روزنامه‌ای بانفوذ و تأثیرگذار در سطح داخلی و بین‌المللی توصیف کرد.